

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

T. van Vugt | JA21

B. van der Graaf | PVV

(d.d. 25-08-2026)

Nummer

4468

Onderwerp

Dreigende stroomtekorten door falend beleid rond wiebelstroom

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

In De Telegraaf van 21 augustus jl. verscheen het artikel "Oude windmolens gaan met pensioen terwijl vervanging haast onmogelijk is: 'Dan ontstaat een stroomtekort'".

https://www.telegraaf.nl/financieel/nieuws/oude-windmolens-gaan-met-pensioen-terwijl-vervanging-haast-onmogelijk-is-dan-ontstaat-een-stroomtekort/160282122.html?utm_medium=referral&utm_campaign=share Daarin waarschuwt energieleverancier Eneco dat het uitvallen van verouderde windturbines en problemen met vervanging kunnen leiden tot stroomtekorten.

Deze waarschuwing roept ernstige vragen op over het beleid van Gedeputeerde Staten, dat al jaren sterk inzet op steeds meer windturbines en daarmee op een groeiende afhankelijkheid van weersafhankelijke energieproductie, "wiebelstroom" dus.

Vragen

Ondergetekende stelt aan het college van Gedeputeerde de volgende vragen:

- 1. Klopt het dat het niet tijdig vervangen van windturbines en/of uitval van verouderde windturbines kan leiden tot tekorten in de stroomvoorziening van Zuid-Holland?*

Antwoord

Nee, deze conclusie kan niet zonder meer worden getrokken. Het niet tijdig vervangen van windturbines en/of uitval van verouderde windturbines kan leiden tot een afname van het beschikbare aanbod schone elektriciteit en hogere prijzen voor elektriciteit, maar het Nederlandse elektriciteitssysteem is niet afhankelijk van individuele installaties of één enkele technologie. De leveringszekerheid wordt bepaald door het totale energiesysteem, waarin productie, opslag, flexibiliteit, internationale uitwisseling en regelbaar vermogen gezamenlijk voorzien in de elektriciteitsbehoefte. De leveringszekerheid wordt op nationaal niveau bewaakt door de Minister van Klimaat en Groene Groei.

2. *Indien dit niet klopt, bent u dan van mening dat Eneco onjuiste of misleidende informatie verspreidt? Zo ja, heeft u Eneco hierop aangesproken?*

Antwoord

Het artikel beschrijft zorgen over het tempo waarin bestaand windvermogen wordt vervangen. De provincie ziet dit als een bijdrage aan het maatschappelijke debat. Het is niet aan Gedeputeerde Staten (GS) om de uitslatingen van een marktpartij op deze wijze te kwalificeren.

3. *Indien dit wel klopt, hoe groot acht u het risico op stroomtekorten tijdens een windstille, donkere wintermiddag, juist op het moment dat de vraag naar elektriciteit het hoogst is?*

Antwoord

Het risico op tekorten tijdens zogenoemde "dunkelflaute"-situaties (momenten waarop er zowel weinig wind als zonne-energie wordt opgewekt) wordt landelijk gemonitord door TenneT. TenneT constateert in de Monitor Voorzieningszekerheid 2026 dat de norm van vier uur vanaf 2030 in de onderzochte scenario's wordt overschreden en adviseert de minister te starten met een capaciteitsmechanisme, waarmee regelbaar vermogen beschikbaar wordt gehouden voor momenten van tekort ([Rapport Monitor Voorzieningszekerheid](#)). De provincie beschikt niet over eigen ramingen van de kans op tekorten voor specifieke weersituaties.

4. *Welke concrete maatregelen heeft u genomen om te voorkomen dat Zuid-Holland afhankelijk wordt van onvoldoende beschikbare wiebelstroom?*

Antwoord

Het provinciale beleid zet bewust in op een brede energiemix. Daarnaast zet de provincie in op energiebesparing, netversterking, het verminderen van netcongestie, energiehubs en ruimtelijke clustering van energieproductie en -gebruik.

5. *Hoe beoordeelt u achteraf uw eigen beleid, nu een grote energieproducent waarschuwt voor stroomtekorten als gevolg van het wegvallen van windenergiecapaciteit?*

Antwoord

De position paper van Eneco, evenals rapporten van onder meer TenneT, het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek (TNO) en CE Delft laten zien dat een toekomstbestendig energiesysteem vraagt om een combinatie van duurzame opwek, opslag, flexibiliteit en regelbaar vermogen. Het provinciaal beleid sluit hierbij aan.

Verder wordt beleid conform de provinciale beleidscyclus gemonitord en op gezette tijden geëvalueerd. Monitoring en evaluatie kunnen signalen bevatten die na verdere verkenning en onderzoek kunnen leiden tot beleidsaanpassingen.

6. *Waarom hebben Gedeputeerde Staten Provinciale Staten niet eerder geïnformeerd over de risico's die samenhangen met de toenemende afhankelijkheid van wiebelstroom?*

Antwoord

Provinciale Staten zijn regelmatig geïnformeerd over uitdagingen rond leveringszekerheid, netcongestie, flexibiliteit, opslag en systeemintegratie. De provincie gaat bovendien uit van een gediversifieerd energiesysteem, waarin wind- en zonne-energie worden aangevuld met warmte, opslag, flexibiliteit en regelbaar vermogen.

7. *Acht u het verantwoord om verder in te zetten op meer windturbines, terwijl tegelijkertijd wordt gewaarschuwd voor problemen met vervanging en leveringszekerheid?*

Antwoord

Ja. Windturbines zijn een bewezen technologie voor de opwek van duurzame energie. Gezaghebbende systeemstudies concluderen dat verdere groei van hernieuwbare elektriciteitsproductie, met daarin een belangrijk aandeel voor wind op land, nodig is om klimaatdoelen te behalen en de toenemende elektriciteitsvraag door elektrificatie op te vangen. Daarbij geldt steeds dat aanvullende opslag, flexibiliteit, uitbreiding van energie-infrastructuur en regelbaar vermogen noodzakelijk blijven. Het college acht verdere ontwikkeling van windenergie daarnaast van belang voor de leveringszekerheid, omdat hiermee de afhankelijkheid van geïmporteerde energiedragers wordt verminderd en de weerbaarheid van het energiesysteem wordt versterkt.

In hetzelfde artikel wordt gesteld dat het wegvallen van windenergieproductie kan leiden tot hogere energiekosten voor burgers en bedrijven.

8. *Erkent u dat de eenzijdige focus op wiebelstroom kan bijdragen aan hogere energiekosten voor huishoudens en ondernemingen?*

Antwoord

De provincie zet, in lijn met nationaal beleid, juist in op een mix van wind- en zonne-energie, verschillende energiedragers en flexibiliteitsopties. Diverse studies laten zien dat een combinatie van wind, zon, warmtesystemen, opslag, flexibiliteit en regelbaar vermogen middels bijvoorbeeld waterstof en duurzame gassen kan bijdragen aan lagere maatschappelijke systeemkosten dan een systeem dat zwaar leunt op één oplossing.

9. *Welke stappen heeft u gezet om te voorkomen dat inwoners van Zuid-Holland worden geconfronteerd met stijgende energierekeningen als gevolg van tekorten aan windenergieproductie?*

Antwoord

De provincie zet in op energiebesparing en verduurzaming van de gebouwde omgeving, onder meer door isolatie en de verduurzaming van woningen, bedrijven en maatschappelijk vastgoed. Dit verlaagt het energiegebruik en daarmee de energielasten van huishoudens en bedrijven. Daarnaast wordt ingezet op lokale duurzame opwek, warmte, opslag en een efficiënter ingericht energiesysteem. De hoogte van energieprijzen wordt echter ook sterk bepaald door nationale en internationale marktomstandigheden. Daarbij geldt dat inzetten op eigen opwek van duurzame energie de invloed van internationale prijschommelingen op energieprijzen voor burgers en bedrijven door geopolitieke ontwikkelingen kan verzachten.

Volgens berichtgeving heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) reeds gewaarschuwd voor een afname van het beschikbare elektriciteitsvermogen.

10. Wanneer bent u van deze waarschuwing op de hoogte gesteld?

Antwoord

Dit betreft geen formele waarschuwing aan de provincie. De provincie neemt kennis van publicaties van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), TenneT en andere landelijke organisaties over ontwikkelingen rond voorzieningszekerheid en energie-infrastructuur.

11. Welke concrete maatregelen hebt u naar aanleiding van deze waarschuwing genomen?

Antwoord

Zie beantwoording vraag 4 en 10.

12. Welke alternatieve en continu beschikbare energiebronnen zijn ontwikkeld of ondersteund om de terugval van wiebelstroom op te vangen?

Antwoord

Zie beantwoording vraag 4. Ook wordt geen CO₂ -neutrale technologie op voorhand uitgesloten.

13. Indien onvoldoende maatregelen zijn genomen, waarom heeft u de waarschuwingen niet serieus genomen?

Antwoord

Zie beantwoording vragen 10 en 11.

Gedeputeerde Staten zetten onverminderd in op meer, meer, meer windturbines in het Zuid-Hollandse landschap. Daarmee neemt ook het aandeel weersafhankelijke stroomproductie toe.

14. Welke risico's ziet u zelf voor de leveringszekerheid van elektriciteit wanneer het aandeel wiebelstroom verder stijgt?

Antwoord

Leveringszekerheid (oftewel voorzieningszekerheid) is formeel een verantwoordelijkheid van de Minister van Klimaat en Groene Groei. Voorzieningszekerheid betreft de vraag of er voldoende productiecapaciteit beschikbaar is om op elk moment aan de vraag te voldoen; hiervoor geldt een landelijke norm van gemiddeld maximaal vier uur tekort per jaar. De netbeheerders stellen de betrouwbaarheidscijfers vast; TenneT monitort de voorzieningszekerheid en adviseert daarover de minister, die hiervoor systeemverantwoordelijk is.

Een groter aandeel weersafhankelijke productie vergroot het belang van opslag, flexibiliteit, (inter-)nationale uitwisseling en regelbaar vermogen. Deze uitdagingen zijn breed bekend en worden in nationale (plan-)studies onderkend. Zij vormen ook een belangrijke reden om in te zetten op een energiesysteem met een brede mix van energiedragers in plaats van op één technologie.

15. Welke maatregelen zijn genomen om deze risico's te beheersen?

Antwoord

Eindverantwoordelijke voor het beheersen van deze risico's is de Minister van Klimaat en Groene Groei, daarin ondersteund door de netbeheerders. De beperkte invloed die de Provincie heeft op het beheersen van risico's wordt ingevuld door onder meer inzet op opslag, energiehub's, vraagsturing, waterstof, netuitbreiding, flexibiliteit, congestiemanagement en een verdere uitbreiding van verschillende technologieën voor CO₂-neutrale opwek van elektriciteit.

16. In hoeverre wordt bij de huidige en geplande windturbines in Zuid-Holland voorzien in voldoende batterijopslag om periodes van weinig of geen wind op te vangen? Kan Gedeputeerde Staten hierbij aangeven hoeveel uur de aanwezige of geplande batterijcapaciteit de elektriciteitsproductie van windturbines daadwerkelijk kan ondersteunen wanneer er geen wind is?

Antwoord

De provincie beschikt niet over een compleet overzicht van alle aanwezige en geplande batterijcapaciteit. Meetgegevens per aansluiting en per elektriciteitsstation worden uitsluitend door de netbeheerders bijgehouden en zijn vanwege privacywetgeving en bedrijfsvertrouwelijkheid niet openbaar.

17. Klopt het dat de huidige batterijopslag bij windparken in hoofdzaak bedoeld is voor kortdurende opslag en het stabiliseren van het elektriciteitsnet, en niet in staat is om de wegvallende productie van windturbines gedurende langere periodes, zoals meerdere dagen van windstil weer, op te vangen? Zo nee, kan Gedeputeerde Staten aangeven over welke opslagcapaciteit Zuid-Holland dan beschikt?

Antwoord

Ja. Huidige batterijen met overwegend lithium-ion als onderliggende technologie kan een belangrijke bijdrage leveren aan flexibiliteit en netbalancering, maar zijn minder geschikt voor langdurige opslag. Daarvoor blijven andere oplossingen nodig, waaronder regelbaar vermogen met biogas en wordt gewerkt aan technologieën voor langdurige opslag, bijvoorbeeld met waterstof.

18. Kunt u garanderen dat een verdere uitbreiding van windenergie in Zuid-Holland niet zal leiden tot een grotere kans op stroomtekorten, netcongestie of hogere energiekosten? Zo nee, waarom blijft u dan inzetten op meer, meer, meer wiebelstroom?

Antwoord

Inzet van de Provincie op een evenwichtige combinatie van meerdere technologieën voor duurzame opwek, waaronder windenergie, opslag en flexibiliteit, dragen bij aan een betrouwbaar, betaalbaar en robuust energiesysteem. Zie ook de beantwoording van vraag 4. Bovendien wordt de leveringszekerheid van elektriciteit wordt (op nationaal niveau) bewaakt door de Minister van Klimaat en Groene Groei.

Den Haag, 6 oktober 2026

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff